

УДК 378.14:373.211.24

Ольга Шадюк

Рівненський державний гуманітарний університет

ORCID ID 0000-0001-6120-7759

DOI 10.24139/2312-5993/2019.03/106-116

АКСІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Сучасні тенденції реформування вищої освіти передбачають підготовку конкурентоспроможних майбутніх педагогів, які, зважаючи на нові орієнтири освіти, зможуть працювати в інклюзивних групах. Професійна підготовка майбутніх педагогів до інклюзивної освіти передбачає формування системи ціннісних орієнтацій. У статті обґрунтовується необхідність аксіологічного орієнтира в підготовці майбутніх педагогів інклюзивних груп для їх професійного вдосконалення. Необхідність формування цінностей у студентів педагогічних закладів вищої освіти зумовлена зростаючими вимогами до рівня загальнокультурної, спеціальної та педагогічної підготовки випускників. У процесі педагогічного експерименту перевірено ефективність таких форм роботи зі студентами, як тренінгові вправи, лекції, гурток, педагогічна практика. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми.

Ключові слова: аксіологія, інклюзія, інклюзивна освіта, цінності, ціннісні орієнтації, майбутній педагог, професійна підготовка.

Постановка проблеми. На сучасному етапі навчально-виховний процес у закладі вищої освіти педагогічного спрямування спрямовується на розвиток розумових здібностей студентів, розширення їх теоретичних знань та практичних умінь і навичок у той час, коли духовно-особистісна сфера також потребує розвитку. Ціннісні орієнтації – це першооснова, яка протягом всього життя визначає інтелект, професійне спрямування, допомагає у вирішенні всіх проблемних питань, керує кожною дією. У зв'язку з цим надзвичайно важливим є вивчення аксіології як основи виховання майбутніх педагогів інклюзивної освіти.

Аксіологія – це теорія цінностей, філософське вчення про природу цінностей, їх місце в реальності та про структуру ціннісного світу. В основі існування будь-якого суспільства, зокрема й окремої особистості, лежать національні, загальнолюдські, релігійно-духовні, гуманістичні, культурні, етичні, моральні цінності. І саме від того, чи керуватиметься дане суспільство чи конкретна людина такими цінностями, як добро, свобода, справедливість, солідарність, любов, демократія тощо, залежатиме як її особиста доля, так і майбутній добробут усього народу (Зязюн, 2005, с. 10).

Освіта є першою ланкою, що повинна вчасно реагувати на зміни в суспільстві. Сьогодні як ніколи важливими є такі принципи освіти, як доступність, рівність умов кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, безперервність та різноманітність освіти. У контексті реалізації цього принципу вирішального значення набуває високоосвіченість педагога (Бовкуш, 2015, с. 4).

Входження України в європейський освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості навчання та безперечного забезпечення однакового доступу всіх громадян до якісної освіти, зокрема і дітей із особливими освітніми потребами. Свідченням позитивних змін у забезпеченні розвитку національної освіти сьогодні є впровадження ідей інклюзивної освіти (Бондар, 2010, с. 42).

Інклюзія – це не просто модне нововведення, це виклик часу, пов'язаний із різними чинниками: загальним погіршенням стану здоров'я дитячого населення України, бажанням батьків і дітей із особливими потребами здобувати освіту на однакових умовах і в зручному для батьків та дитини середовищі. З огляду на це набуває актуальності питання забезпечення процесу інклюзивного навчання особливих дітей висококваліфікованими фахівцями, які володіють прийомами позитивної мотивації, професійним потенціалом, гуманно-особистісним характером психологічного впливу на дітей (Колупаєва, 2010, с. 53).

Аналіз та вивчення психолого-педагогічної літератури, державних документів дозволили виявити суперечності між потребами суспільства в підготовці педагога до інклюзивної освіти, у ціннісній системі якого переважають гуманістичні цінності, і недостатньою розробкою умов, які сприяють засвоєнню студентами цих цінностей під час професійної підготовки; між внутрішньою потребою студентів у моральному становленні через засвоєння пріоритетних цінностей і відсутністю відповідного програмно-методичного забезпечення цього процесу.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема цінностей є однією з актуальних у сучасній вітчизняній педагогічній науці, вона дозволяє зрозуміти унікальну природу людини, її місце у світі. Дана проблема стала предметом дослідження українських науковців І. Беха, О. Вишневського, О. Сухомлинської, В. Струманського, Б. Чижевського та ін.

В. Андрущенко, В. Кремень вважають, що аксіологія як теорія цінностей повинна аналізувати природу цінностей з дослідження характеру і структури людської діяльності. Свій ціннісний світ людина будує в процесі предметно-практичної діяльності. Цінності виростили з нестатку

як стану об'єктивної нестачі того, що потрібне для розвитку й існування індивіда. Потреба формувалась як усвідомлений нестаток, а потім трансформувалась в інтерес. На основі потреб та інтересів особистості формуються її уявлення про цінності (Зязюн, 2005).

Аксіологічний потенціал держави та суспільства окреслено в монографічному дослідженні В. Андрущенко та М. Михальченка. Окремим питанням формування системи цінностей майбутнього педагога присвячені праці В. Кузнецової, Л. Настенко, І. Слоневської. В. Сластьонін, Г. Чижаква досліджують проблему цінностей педагога в контексті педагогічної аксіології як міждисциплінарної галузі педагогічних знань (Сластенин, Чижикова, 2003).

Серед останніх дисертаційних досліджень щодо формування цінностей у майбутніх педагогів варто згадати такі: І. Слоневська – «Формування фундаментальних цінностей майбутнього педагога засобами зарубіжної літератури»; Ю. Пелех – «Теоретико-методичні засади ціннісно-сислової готовності майбутнього педагога до професійної діяльності»; Н. Шемигон – «Формування ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки»; В. Бондар – «Формування культури педагогічної праці студентів у процесі позааудиторної діяльності»; Ю. Гришко – «Формування цінності самореалізації майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки»; С. Єрмакова – «Формування професійно-педагогічних цінностей у майбутніх учителів початкових класів»; О. Копилова – «Формування професійних цінностей студентів у процесі навчання педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах» та ін.

Останніми роками сучасні вітчизняні науковці, зокрема В. Бондар, О. Волошина, Т. Євтухова, І. Іванова, А. Капська, В. Ляшенко, А. Полударова, М. Сварник, О. Столяренко, П. Таланчук, В. Тесленко, І. Холковська, Є. Холостова, О. Хорошайло, Т. Черняєва, А. Шевцов та інші присвячують свої праці дослідженням проблеми інтеграції дітей з особливими потребами до навчання в закладі загальної середньої освіти, їх реабілітації та соціалізації до суспільних норм.

Метою статті є обґрунтування необхідності аксіологізації процесу підготовки майбутнього педагога до інклюзивної освіти.

Методи дослідження. Використано сукупність теоретичних методів: вивчення та аналіз вітчизняної й зарубіжної філософської, психолого-педагогічної літератури з аксіологічної проблематики, педагогічний експеримент.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система освіти і виховання в Україні знаходиться в процесі переходу, на нову парадигму виховання, у

центрі якої стоїть особистість дитини. Основними складовими цієї парадигми є ідеї, моделі, цінності, як матеріальні, так і моральні, спрямовані на піднесення індивідуальності, її самовиявлення та розвиток. За таких умов ціннісний підхід виступає як найпріоритетніша виховна проблема. Її значущість посилюється тим, що цінності висунулися на передній план і як соціальна проблема, що набула сьогодні гострого, інколи навіть трагічного звучання.

На сучасному етапі розвитку суспільства ми є не лише свідками, а й учасниками кризи моральності, соціальної нестабільності, деморалізації молоді, знецінення життя. Основним чинником цієї кризи цінностей є крах тоталітарної системи, що формувала в усіх єдину систему цінностей та ціннісних орієнтацій. Сьогодні виникає необхідність формування нових ціннісних орієнтацій, нових ціннісних ідеалів, ціннісного світогляду дитини, яка буде жити і працювати у XXI ст. в Україні – незалежній європейській державі (Савченко, 2005, с. 40).

Отже, педагогічна аксіологія є такою наукою про цінності освіти, у якій представлена система значень, принципів, норм, канонів, ідеалів, що регулюють взаємодію в освітній галузі з точки зору цінностей і формують ціннісний компонент у структурі особистості.

У педагогічній професії цінності конкретизуються, кожен майбутній педагог визначає, які характеристики педагогічної діяльності він вважає найбільш важливими; які можливості для самореалізації бачить у майбутній професії. У педагогічній науці однією з найбільш актуальних проблем є виховання підростаючого покоління, що слід розуміти як систематичний і послідовний вплив на процес формування особистості. Виховання – це процес та практика засвоєння дитиною загальноприйнятих суспільних норм поведінки.

З огляду на вищесказане, виховання повинно бути спрямоване на створення відповідного життєвого простору, який допоможе кожній дитині, знайти своє місце в суспільстві, бути самостійною особистістю, яка здатна ціннісно ставитися до оточення та самої себе, свідомо приймати рішення та відповідати за свою поведінку. Особливої уваги заслуговують діти, які мають особливі освітні потреби. У цій проблемі на допомогу приходять інклюзивна освіта.

Інклюзивне середовище являє собою таку систему освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання й передбачає навчання і виховання дитини з особливими освітніми потребами, зокрема дитини з

особливостями психофізичного розвитку, в умовах загальноосвітнього закладу, тобто в колективі здорових однолітків (Колупаєва, 2010).

На сьогодні питання інклюзивної освіти перебуває у стані реформування в нашій державі, надзвичайно гостро в цьому питанні стоїть проблема підготовки майбутнього педагога інклюзивної освіти, оскільки діти з особливими освітніми потребами відрізняються від здорових однолітків підходом до навчання, яке визначається фактором особистісного розвитку.

Сучасні вимоги до виховання дітей з особливими освітніми потребами орієнтують фахівців різних галузей на відстеження процесу реалізації особистісного потенціалу кожної окремої дитини, формування загальнолюдських цінностей на рівні їх вікових закономірностей та індивідуальних можливостей кожної особистості.

Процес розвитку професійної готовності педагога до інклюзії – це складний і багатогранний процес, який здійснюється протягом усього життя особистості педагога (Бовкуш, 2015, с. 7).

Досягнути ефективності педагогічної діяльності в процесі інклюзивної освіти можна лише за умови сформованості в педагога таких цінностей, як толерантність, справедливість, доброзичливість, повага, співпереживання, бажання допомогти тощо.

Отже, для підготовки професіонала особливе значення має система відносин, яка включає ділові й ціннісні параметри умов професійного росту особистості.

Закріплені педагогічні цінності являють собою складну і суперечну систему. Рівень цієї системи дозволяє обґрунтувати кожному студенту власні уявлення про світ педагогічної праці і свого місця в ньому. З цих позицій формування педагогічних цінностей студентів переслідує в якості однієї з головних своїх цілей теоретичну систематизацію й обґрунтування світобачення.

Під педагогічними цінностями ми розуміємо комплекс інтегративних утворень особистості, що виявляються у вибіркового ставленні до різних видів педагогічної діяльності залежно від рівня засвоєння нею досвіду, загальноприйнятих цінностей, професійних знань, умінь і навичок та фіксуються в потребах, мотивах, установках, оцінках, ідеалах та інтересах особистості. Педагогічні цінності майбутнього педагога інклюзивної освіти є комплексом різних видів професійних цінностей педагога, що за сприятливих умов дозволяють успішно здійснювати професійну діяльність.

У Концепції національного виховання вказано, що заклади вищої освіти мають здійснювати підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяти оновленню і збагаченню інтелектуального генофонду нації, вихованню її

духовної еліти, примножувати культурний потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів (Бондар, 2010, с. 40).

На нашу думку, необхідно переглянути накопичений досвід підготовки педагога, який буде працювати з дітьми з особливими освітніми потребами, розробити нові підходи до формування готовності студента до майбутньої професійної діяльності, урахувавши, що він повинен бути носієм цінностей.

Сучасний етап розвитку освіти характеризується зростанням пріоритету людського фактору, посиленою увагою до особистості, а особливо до особистості «особливої» дитини. Тому робота закладу вищої освіти повинна бути спрямована на створення умов, які допоможуть сформувати професійну позицію та розвивати ціннісний світ студентів (Ахияров, 2002, с. 50).

Формування системи цінностей у майбутніх педагогів інклюзивної освіти є одним із найважливіших способів вирішення цього завдання. У цьому контексті ми поділяємо думку Г. Шмелькової стосовно того, що, незважаючи на природні досягнення освіти, які забезпечує нова соціополітична система, у масовому вимірі освіта стала менш якісною, а переважна більшість випускників закладів вищої освіти не конкурентоспроможна на європейському ринку праці (Шмелькова, 2006, с. 36).

Аналогічної позиції дотримуються дослідники М. Буланова-Топоркова, Н. Кулановська, які наголошують на тому, що відповідно до нової парадигми мета освіти – сприяти становленню не тільки спеціаліста, а, насамперед, креативної особистості, здатної до проєктивної детермінації майбутнього, яка повною мірою володіє професійними, соціальними та культурними компетенціями.

Удосконалення національної системи освіти в Україні передбачає новий підхід до педагогічної підготовки майбутніх педагогів, здатних до ствердження цінностей людського життя, виховання та навчання, педагогічної діяльності в цілому.

У контексті нашого дослідження доцільно визначити сутність процесу формування цінностей у майбутніх педагогів інклюзивної освіти. Означений процес соціальний за своєю природою; тісно пов'язаний із характером діяльності; опосередкований спілкуванням індивіда з індивідом (у різних сферах, з реалізацією різних ролей, статусних взаємин, функцій тощо); відображає смисложиттєву активність особистості. Окремі цінності людина усвідомлює і сприймає об'єктивно, але надає їх змісту різного значення відповідно до певного контексту. Зміст і цілі підготовки молодого фахівця залежать від того, які саме цінності увійдуть до його свідомості.

Готовність майбутнього педагога до здійснення виховання відповідно до цінностей можна визначити як відкриту системну якість особистості педагога, що вирізняється усвідомленими цінностями, представленими гуманістичною професійною спрямованістю, стійким інтересом до активізації процесу особистісного розвитку дитини, комплексом теоретичних і прикладних знань щодо сутності й структури процесу особистісно орієнтованого виховного впливу, умінь проектування та реалізації виховних заходів для успішного аксіологічного, інтелектуального, естетичного, фізичного розвитку вихованців.

Слід зазначити, що вибір системи цінностей є індивідуальним. Так, основоположник аксіології М. Шелер зазначав, що у кожної особистості є основна «ціннісна формула», відповідно до якої відбувається ціннісний вибір.

Навчання фахівців для освіти дітей в умовах інклюзії в Україні здійснюється відповідно до галузевих стандартів вищої освіти. Наприклад, у процесі підготовки фахівців за спеціальністю «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Спеціальна освіта» в закладах вищої освіти введено вивчення дисципліни «Інклюзивна освіта». Мета курсу – ознайомити студентів із теоретичним змістом проблеми інклюзивного навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами та шляхами реалізації інклюзії в умовах закладу дошкільної освіти та загальноосвітнього навчального закладу.

Під час проведення лекційних та семінарських занять з цієї дисципліни увагу студентів зосереджуємо на тому, що інклюзія в освітньому закладі неможлива без толерантного ставлення всіх учасників освітнього процесу одне до одного. Саме толерантність є ключовою педагогічною цінністю майбутнього педагога інклюзивної освіти. Проведення цілеспрямованої роботи з батьками та дітьми з формування толерантності може дати позитивний результат лише тоді, якщо педагог є прикладом толерантного й доброзичливого ставлення до інших, демонструє взірець гуманної взаємодії з родинами.

Отже, для формування такої педагогічної цінності, як толерантність можна запропонувати студентам вправу «Стереотипи». Стереотип – це те, що стало загальноприйнятим і чого часто дотримуються, що наслідують (стандарт, трафарет) і для забезпечення соціальної справедливості слід боротися з наявними стереотипами.

Для виконання вправи, студентам пропонуються фотографії різних людей: бабуся, наречена, людина в інвалідному візку, немовля та ін. І дається завдання: «За 10 секунд, ви повинні підібрати і записати два

будь-які прикметники, які, на вашу думку, характеризують цих людей. Під час повторного перегляду слайдів прокоментуйте, будь ласка, прикметники, які ви підібрали до кожного фото».

Також у процесі позааудиторної роботи була використана така форма роботи, як гурток, який ми назвали «Аксіологічна скринька». Ця форма роботи дала нам можливість гармонізувати внутрішні та зовнішні фактори формування професійної культури майбутнього педагога інклюзивної освіти, надати фахові знання, уміння та навички, а також можливість їх практичної реалізації в ході педагогічної діяльності, створювала додаткові умови для реалізації внутрішнього потенціалу, задоволення тих потреб, які в процесі аудиторної роботи не задовольнялися та забезпечити позитивну мотивацію до педагогічної діяльності в процесі професійно-педагогічної підготовки.

На одному із занять гуртка студенти отримали таке завдання: поділитися на дві групи, одна працювала над визначенням позитивного значення поняття «педагогічні цінності», а інша – над пошуком можливих негативних рис цього поняття.

Протягом обговорення студенти визначили такі позитивні риси поняття «педагогічні цінності»: слугують орієнтиром педагогічної діяльності педагога, допомагають у вирішенні різних педагогічних ситуацій, дають змогу бути гідною, духовною, справедливою людиною. Негативні риси: педагогічні цінності можуть бути як позитивними, так і негативними, кожна людина вибирає для себе ті педагогічні цінності, які вона вважає правильними, але вони не завжди можуть бути позитивними.

Одне із занять гуртка «Аксіологічна скринька» проходило у формі круглого столу. До заняття студенти мали виконати завдання для самостійної роботи: «Напишіть виступ на одну із запропонованих тем: «Інклюзія: за та проти»; «Як я готую себе до роботи в інклюзивному закладі?»; «Що я можу дати дітям з особливими освітніми потребами?».

У процесі професійно-зорієнтованої позааудиторної роботи ми проводили педагогічний театр. Студенти виконували ролі відомих педагогів намагаючись відтворити їхні педагогічні погляди та продемонструвати їх педагогічні цінності. Найцікавішою постаттю виявився образ Я. Корчака.

Педагогічна практика – основний вид практичної підготовки майбутніх педагогів до роботи в інклюзивних групах. Під час практики студенти продовжують формувати професійні вміння й навички, необхідні для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального освітнього процесу, розвивати потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Під час проходження різних видів педагогічних практик в умовах закладу вищої освіти, удосконалюються знання та практичні навички студентів з проблеми інклюзивної освіти. У ході педагогічної практики ми провели вправу «Комісійний магазин цінностей». Мета вправи: формування навичок самоаналізу, саморозуміння й самокритики; виявлення особистісних цінностей. «Пропонуємо пограти в комісійний магазин. Товари, які приймає продавець, – це педагогічні цінності». Учасники записують на картку свої пріоритетні цінності. Потім пропонуємо аукціон, на якому кожен із учасників може позбутися від неважливої для нього цінності або її частини і придбати щось необхідне. Наприклад, комусь не вистачає для професійного зростання красномовства, і він може запропонувати за нього певну частину врівноваженості. Після закінчення завдання підводимо підсумки та обговорюємо враження.

Крім основних завдань, які передбачає педагогічна практика, студенти виконували спеціально запропоноване для них індивідуальне завдання: «Виконайте портфоліо на тему: «Я працюю з особливою дитиною». Портфоліо – це спосіб визначення, збереження, накопичення та самооцінки досягнень студентів із певної проблеми. На нашу думку, портфоліо дасть можливість студентам усвідомити себе в ролі вихователя.

Метою використання портфоліо є: формування навичок планування власної навчально-пізнавальної діяльності; вироблення вмінь рефлексивної діяльності; розвиток здатності студентів до ціннісно-смыслового самовизначення, узагальнення педагогічних знань.

Отже, під час проходження різних видів педагогічних практик в умовах закладу вищої освіти, удосконалюються знання та практичні навички студентів із проблеми інклюзивної освіти.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Оцінюючи можливості широкого впровадження інклюзивної освіти в Україні, більшість освітян вважають, що сьогодні країна ще не готова чи лише частково готова перейти до інклюзії широкого масштабу.

У ході дослідження ми виявили, що цінності не тільки регулюють професійну діяльність, а й ставши мотивом діяльності і спілкування, визначають і характеризують будову мотиваційної сфери майбутніх фахівців з метою виявлення домінуювальних мотивів, якими є цінності-цілі і цінності-засоби, що дозволяє формувати гуманістичну спрямованість професійної діяльності, що є надзвичайно важливим в умовах інклюзивної освіти.

Отже, спеціально організована робота зі студентами педагогічних закладів вищої освіти щодо залучення їх до цінностей не лише істотно

підвищує їх теоретичний рівень, але й готує до відповідної роботи з дітьми в інклюзивних групах.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми. Подальшого вивчення потребують питання форм і методів формування педагогічних цінностей у майбутніх педагогів інклюзивних груп; індивідуального підходу до студентів у процесі формування педагогічних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

- Ахияров, К. Ш., Амиров, А. Ф. (2002). Формирование ценностных ориентаций будущих учителей. *Педагогика*, 3, 50-54 (Akhiiarov, K. Sh., Amirov, A. F. (2002). Formation of valuable orientations of future teachers. *Pedagogy*, 3, 50-54).
- Бовкуш, К. П. (2015). Готовність педагога до інклюзивної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (48), 3-9 (Bovkush, K. P. (2015). Readiness of the teacher to inclusive education. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 4 (48), 3-9).
- Бондар, В. І. (2010). Інклюзивне навчання та підготовка педагогічних кадрів для його реалізації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 15, 39-42 (Bondar, V. I. (2010). Inclusive education and training of pedagogical staff for its realization. *Scientific journal of N. P. Drahomanov NPP*, 15, 39-42).
- Зязюн, І. (2005). Естетична регуляція ціннісної свідомості. *Вища освіта України*, 3, 5-12 (Ziazun, I. (2005). Aesthetic regulation of value consciousness. *Higher education of Ukraine*, 3, 5-12).
- Колупаєва, А. (2010). Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення. *Практика управління закладом освіти*, 4, 52-56 (Kolupaieva, A. (2010). Inclusive Education in the Context of the Present Realities. *The practice of management of the educational institution*, 4, 52-56).
- Савченко, Л. (2005). Вивчення ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді. *Рідна школа*, 8, 39-41 (Savchenko, L. (2005). Studying the value orientations of modern student youth. *Native school*, 8, 39-41).
- Сластенин, В. А., Чижикова, Г. І. (2003). *Введение в педагогическую аксиологию*. Москва: Академія (Slastenin, V.A., Chizhikova, G. I. (2003). *Introduction to pedagogical axiology*. Moscow: Academy).
- Шмелькова, Г. М. (2006). Болонський процес – структурна модернізація вищої освіти України. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 36, 30-37 (Shmelkova, G. M. (2006). Bologna process – structural modernization of higher education of Ukraine. *Pedagogy and psychology of formation of a creative person: problems and searches*, 36, 30-37).

РЕЗЮМЕ

Шадюк Ольга. Аксиологические особенности подготовки будущего педагога к инклюзивному образованию.

Современные тенденции реформирования высшего образования предусматривают подготовку конкурентоспособных будущих педагогов, которые смогут работать в инклюзивных группах. Профессиональная подготовка будущих педагогов к инклюзивному образованию предусматривает формирование системы ценностных ориентаций. В статье обосновывается необходимость

аксиологического ориентира в подготовке будущих педагогов инклюзивных групп для их профессионального совершенствования. Необходимость формирования ценностей у студентов педагогических высших учебных заведений обусловлена возрастающими требованиями к уровню общекультурной, специальной и педагогической подготовки выпускников. В процессе педагогического эксперимента проверена эффективность таких форм работы со студентами, как тренинговые упражнения, лекции, кружок, педагогическая практика. Проведенное исследование не исчерпывает всех аспектов исследуемой проблемы.

Ключевые слова: *аксиология, инклюзия, инклюзивное образование, ценности, ценностные ориентации, будущий педагог, профессиональная подготовка.*

SUMMARY

Shadyuk Olga. Axiological features of preparing the future teacher for inclusive education.

Modern trends in the reform of higher education envisage preparation of competitive future educators who, taking into account new guidelines for education, will be able to work in inclusive groups. Professional training of future teachers for inclusive education involves formation of a system of value orientations. The article substantiates the need for an axiological benchmark in the training of future educators of inclusive groups for their professional development. The need for value formation in students of higher education institutions is conditioned by growing requirements for the level of general cultural, special and pedagogical training of graduates.

Identification and evaluation of the value priorities of a modern teacher, axiology of professional activity, development of its axiopress, the study of the specificity of the formation of the values of future teachers who will work with children with special educational needs – issues that are now strategic and are one of the most important and topical tasks of higher education..

The article deals with pedagogical values as one of the main components of the professional culture of a future teacher who is able to work with children with special educational needs, which is an important personal characteristic of the future teacher, and a condition for his productive future activity in the field of “Inclusive education”, as well as his indicator of professional skills. In the process of pedagogical experiment, the effectiveness of such forms of work with students as training exercises, lectures, circles, and pedagogical practice was checked. The practical significance of the study is to develop lecture materials, circle work plans, practice programs.

Thus, specially organized work with students of higher education institutions in order to attract them to values not only substantially increases their theoretical level, but also prepares for appropriate work with children in inclusive groups. The study does not exhaust all the aspects of the problem under investigation. Further study needs the issue of the forms and methods of forming pedagogical values in future educators of inclusive groups; an individual approach to students in the formation of pedagogical values.

Key words: *axiology, inclusion, inclusive education, values, value orientation, future teacher, vocational training.*